

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՔԸ
ԶԲՈՍԱՇՐՋՈՒԹՅԱՆ
ԵՎ ԶԲՈՍԱՇՐՋԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ**

Ընդունված է 2003 թվականի դեկտեմբերի 17-ին

ԳԼՈՒԽ 1.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

ՀՈԴՎԱԾ 1. ՕՐԵՆՔԻ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ԱՌԱՐԿԱՆ

Սույն օրենքը կարգավորում է Հայաստանի Հանրապետության զբոսաշրջության բնագավառին առնչվող հարաբերությունները եւ զբոսաշրջային գործունեության բնագավառում ծագող այն հարաբերությունները, որոնք ի հայտ են գալիս քաղաքացիների հանգստի, շրջագայության, ազատ տեղաշարժման իրավունքների իրականացման գործընթացում:

ՀՈԴՎԱԾ 2. ՕՐԵՆՔԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Սույն օրենքում օգտագործվում են հետեւյալ հիմնական հասկացությունները. զբոսաշրջություն՝ ճանաչողական, հանգստի, առողջարարական, մարզական, կրոնական, ազգականներին այցելության, մասնագիտական, գործնական եւ այլ նպատակներով բնակության մշտական վայրից (երկրից) այլ վայր (երկիր) առավելագույնը մինչեւ մեկ տարի անընդմեջ ժամկետով ճանապարհորդություն իրականացնող քաղաքացիների գործունեություն. այցելու՝ իր մշտական բնակության վայրից (երկրից) այլ վայր (երկիր) առավելագույնը մինչեւ մեկ տարի ժամկետով ճանապարհորդություն իրականացնող քաղաքացի, որի ճանապարհորդության հիմնական նպատակը ժամանման վայրում (երկրում) վճարովի աշխատանքային գործունեությունը չէ, եւ որը ժամանման վայրում (երկրում) չի վարձատրվում իր հիմնական աշխատանքային գործունեության դիմաց. զբոսաշրջիկ՝ այցելու, որը ճանապարհորդություն իրականացնելիս ժամանման վայրում (երկրում) անցկացնում է առնվազն մեկ գիշերակաց. ներքին զբոսաշրջություն՝ որեւէ երկրում բնակվող քաղաքացիների ճանապարհորդությունն իրենց երկրի սահմաններում. արտագնա զբոսաշրջություն՝ որեւէ երկրում բնակվող քաղաքացիների ճանապարհորդությունը մեկ այլ երկիր. ներգնա զբոսաշրջություն՝ քաղաքացիների ճանապարհորդությունը որեւէ երկիր, որը նրանց բնակության վայրը չէ. զբոսաշրջային գործունեություն՝ իրավաբանական անձանց, անհատ ձեռնարկատերերի կողմից զբոսաշրջային ծառայություններ մատուցելու գործունեություն.

զբոսաշրջային ծառայություններ՝ զբոսաշրջիկներին մատուցվող եւ նրանց պահանջմունքների բավարարմանն ուղղված տեղաբաշխման, հյուրանոցային, տեղափոխման,

էքսկուրսային, սննդի կազմակերպման եւ մատուցման, մշակութային, մարզական բնույթի միջոցառումների, հանգստի, զվարճանքի կազմակերպման եւ այլ ծառայություններ.

զբոսաշրջային գործունեության սուբյեկտ՝ զբոսաշրջային օպերատոր եւ զբոսաշրջային գործակալ.

զբոսաշրջային օպերատոր՝ իրավաբանական անձ կամ անհատ ձեռնարկատեր, որն իրականացնում է զբոսաշրջային արդյունքի ձեւավորման, խթանման եւ իրացման գործունեություն, ինչի արդյունքում տրամադրում է զբոսաշրջային փաթեթ.

զբոսաշրջային գործակալ՝ իրավաբանական անձ կամ անհատ ձեռնարկատեր, որն իրականացնում է զբոսաշրջային արդյունքի խթանման եւ իրացման գործունեություն, ինչի արդյունքում տրամադրում է զբոսաշրջային փաթեթ.

զբոսաշրջային արդյունք՝ զբոսաշրջային ծառայությունների ամբողջական համալիր.

զբոսաշրջային միջոցառում՝ զբոսաշրջային արդյունք, որը բաղկացած է մեկ ծրագրում համակցված առնվազն երկու զբոսաշրջային ծառայությունից, տրամադրվում է միասնական սակագնով եւ մատուցվում է առնվազն 24 ժամից ոչ պակաս ժամանակահատվածում կամ ընդգրկում է առնվազն մեկ գիշերակաց.

տուր՝ զբոսաշրջային միջոցառում, որ նախատեսում է զբոսաշրջիկների կացության վայրի փոփոխություն.

զբոսաշրջային փաթեթ՝ զբոսաշրջային ծառայությունների համալիր, որն ընդգրկում է ծառայությունների մատուցման առնվազն երկու գործառույթ՝ կապված տրանսպորտային (եւ դրա հետ առնչվող), հյուրանոցային (եւ դրա հետ առնչվող) ծառայությունների հետ, ինչպես նաեւ այն ծառայությունների հետ, որոնք կապված չեն տրանսպորտային եւ հյուրանոցային ծառայությունների հետ եւ զբոսաշրջային արդյունքի էական մասն են կազմում: Զբոսաշրջային փաթեթով մատուցված ծառայության տեւողությունը պետք է գերազանցի 24 ժամը կամ ներառի առնվազն մեկ գիշերակաց.

զբոսաշրջային խումբ՝ զբոսաշրջիկներից բաղկացած խումբ, որի անդամները ճանապարհորդում են միասին, նույն երթուղով եւ նույն սպասարկման պայմաններով.

զբոսաշրջային խմբի ղեկավար՝ զբոսաշրջիկներին ուղեկցող, զբոսաշրջային ծառայությունների պայմանագրի պայմանների կատարումն ապահովող անձ, որը զբոսաշրջային գործունեության սուբյեկտի ներկայացուցիչն է եւ հանդես է գալիս նրա անունից.

զբոսավար՝ զբոսաշրջիկներին վճարովի էքսկուրսային տեղեկատվական, կազմակերպչական ծառայություն եւ մասնագիտական օգնություն մատուցող ֆիզիկական անձ.

ուղեկցորդ՝ զբոսաշրջիկներին վճարովի կազմակերպչական ծառայություն եւ մասնագիտական օգնություն մատուցող ֆիզիկական անձ.

զբոսաշրջային տարածաշրջան եւ (կամ) կենտրոն՝ առաջնահերթ զարգացման ենթակա բնական, սոցիալ-մշակութային եւ առողջարանային ռեսուրսների կենտրոնացմամբ զբոսաշրջության համար կարեւոր նշանակություն ունեցող տարածք, որի սահմանները եւ կարգավիճակը որոշում ու հայտարարում է Հայաստանի Հանրապետության

կառավարությունը.

զբոսաշրջային ռեսուրսներ՝ զբոսաշրջիկների մտավոր, նյութական, ֆիզիկական եւ այլ պահանջմունքների բավարարմանն ուղղված պատմամշակութային, կրոնական բնույթի, բնական, մարդկային, սոցիալ-տնտեսական եւ այլ ռեսուրսներ.

զբոսաշրջային երթուղի՝ զբոսաշրջային ծառայությունների համալիրով (ամրագրում, տեղավորում, կերակրում, հանգստի կազմակերպում, տրանսպորտ, էքսկուրսիա եւ այլն) ապահովված, որոշակի երթուղով եւ կոնկրետ ժամկետներով զբոսաշրջային ճանապարհորդություն (ուղեւորություն).

զբոսաշրջային օբյեկտ՝ զբոսաշրջային հետաքրքրություն ներկայացնող պատմական, մշակութային, բնական, գիտական եւ այլ գրավչության օբյեկտ.

քաղաքացի՝ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի, օտարերկրյա պետությունների քաղաքացի, քաղաքացիություն չունեցող անձ:

(2-րդ հոդվածը փոփ. 08.06.04 ՀՕ-91-Ն օրենք)

ՀՈՒՎԱԾ 3. ԶԲՈՍԱՇՐՋԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄԸ

1. Հայաստանի Հանրապետությունում զբոսաշրջային գործունեությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությամբ, Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքով, սույն օրենքով, Հայաստանի Հանրապետության այլ օրենքներով եւ իրավական ակտերով:
2. Եթե Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով սահմանված են այլ նորմեր, քան նախատեսված են սույն օրենքում, ապա կիրառվում են Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերի նորմերը:

ԳԼՈՒԽ 2.

ԶԲՈՍԱՇՐՋՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ ՊԵՏԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՀՈՒՎԱԾ 4. ԶԲՈՍԱՇՐՋՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ ՊԵՏԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ

Զբոսաշրջության բնագավառում պետական քաղաքականության հիմնական սկզբունքներն են՝

- 1) ճանաչել զբոսաշրջությունը՝ որպես տնտեսության գերակա ճյուղ.
- 2) աջակցել զբոսաշրջային գործունեությանը եւ դրա առաջնային ուղղությունների զարգացման համար ստեղծել բարենպաստ իրավական, տնտեսական եւ կառուցվածքային պայմաններ.
- 3) սահմանել զբոսաշրջության զարգացման գերակա ուղղությունները.
- 4) իրականացնել Հայաստանի Հանրապետության՝ որպես զբոսաշրջության համար բարենպաստ երկրի նկարագրի ձեւավորումը.
- 5) ստեղծել պայմաններ զբոսաշրջիկների, զբոսաշրջային գործունեության սուբյեկտների օրինական շահերի եւ իրավունքների պաշտպանությունն իրականացնելու համար.
- 6) իրականացնել զբոսաշրջության բնագավառում միջազգային համագործակցության

զարգացման ապահովումը.

7) աջակցել զբոսաշրջային գործունեության սուբյեկտների կողմից օրենքով սահմանված կարգով ստեղծված հասարակական միավորումներին:

ՀՈԴՎԱԾ 5. ԶԲՈՍԱՇՐՋՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ ՊԵՏԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ, ԳԵՐԱԿԱ ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

1. Զբոսաշրջության բնագավառում պետական քաղաքականության հիմնական նպատակներն են՝

1) քաղաքացիների զբոսաշրջության ընթացքում ծագած իրավունքների ապահովումը.

2) զբոսաշրջային այնպիսի համակարգի ստեղծումը, որը բավարարում է ճանապարհորդություն իրականացնող քաղաքացիների պահանջմունքները, նպաստում է նոր աշխատատեղերի ստեղծմանը, պետության եւ նրա քաղաքացիների եկամուտների ավելացմանը, միջազգային կապերի զարգացմանը, զբոսաշրջային գրավչություն ունեցող ռեսուրսների եւ շրջակա միջավայրի պահպանմանը, պատմամշակութային ժառանգության եւ բնության ռացիոնալ օգտագործմանը.

3) Հայաստանում առաջնային զարգացման ենթակա բնական, սոցիալ-մշակութային եւ առողջարանային ռեսուրսներով հարուստ զբոսաշրջային տարածաշրջանների եւ (կամ) կենտրոնների զարգացման ապահովումը:

2. Զբոսաշրջության ոլորտում պետական քաղաքականության գերակա

ուղղություններն են ներգնա եւ ներքին զբոսաշրջության զարգացումն ու աջակցումը:

3. Զբոսաշրջության ոլորտում պետական քաղաքականությունն իրականացվում է՝

1) զբոսաշրջիկների իրավունքների եւ օրինական շահերի պաշտպանության, ինչպես նաեւ նրանց անվտանգությունն ապահովելու միջոցառումների իրականացման,

2) զբոսաշրջային համակարգում լիցենզավորման, որակի համակարգի ներդրման, ստանդարտացման,

3) զբոսաշրջության զարգացման նպատակով Հայաստանի Հանրապետություն մուտքի եւ ելքի կանոնների սահմանման,

4) ձեւավորված զբոսաշրջային արդյունքը ներքին եւ արտաքին զբոսաշրջային շուկաներում ներկայացնելու գործին աջակցման,

5) զբոսաշրջության բնագավառում պետական նպատակային ծրագրերի մշակման եւ իրականացման նպատակով ֆինանսավորման,

6) զբոսաշրջային համակարգում ներդրումային բարենպաստ միջավայրի ձեւավորման,

7) զբոսաշրջային համակարգի կադրային ապահովման,

8) հարկային եւ մաքսային քաղաքականության,

9) զբոսաշրջային համակարգի գիտական հետազոտությունների զարգացման,

10) միջազգային զբոսաշրջային միջոցառումներին հայրենական զբոսաշրջային համակարգի տնտեսավարող սուբյեկտների եւ զբոսաշրջիկների մասնակցության աջակցման եւ համապատասխան ներկայացուցչական ենթակառուցվածքների ձեւավորման,

11) միջազգային զբոսաշրջության եւ դրան հարակից ոլորտների վերաբերյալ տեղեկատվության ստացման ու հրապարակման, ինչպես նաեւ խորհրդատվության տրամադրման եւ այլ միջոցներով:

ՀՈԴՎԱԾ 6. ԶԲՈՍԱՇՐՋՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎԱՍՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը՝

- 1) մշակում է իրականացնում է զբոսաշրջության, դրա նյութատեխնիկական բազայի զարգացման ծրագրերն ու ուղղությունները.
- 2) սահմանում է հյուրանոցային ծառայությունների մատուցման կարգն ու պայմանները.
- 3) սահմանում է հյուրանոցային տնտեսության օբյեկտների որակավորման կարգերն ու որակավորման ընթացակարգը.
- 4) սահմանում է զբոսաշրջային տարածաշրջաններ, կենտրոններ եւ երթուղիներ, որոշում է ընդգրկել դրանք Հայաստանի Հանրապետության տարաբնակեցման եւ տարածքային զարգացման ծրագրերում.
- 5) իր իրավասության սահմաններում կնքում է զբոսաշրջության բնագավառում միջազգային պայմանագրեր.
- 6) իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված այլ լիազորություններ:

ՀՈԴՎԱԾ 7. ԶԲՈՍԱՇՐՋՈՒԹՅԱՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԼԻԱԶՈՐԱԾ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻ ԻՐԱՎԱՍՈՒԹՅՈՒՆԸ

1. Զբոսաշրջության ոլորտի պետական կարգավորումն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազորած պետական կառավարման մարմինը (այսուհետ՝ լիազոր մարմին), որի լիազորությունները զբոսաշրջության ոլորտում սահմանվում են Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ:
2. Լիազոր մարմինը սույն օրենքով վերապահված իրավասության սահմաններում՝
  - 1) մշակում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առաջարկություններ է ներկայացնում զբոսաշրջության, դրա նյութատեխնիկական եւ սոցիալական բազայի զարգացման հեռանկարների եւ ուղղությունների վերաբերյալ.
  - 2) համագործակցում է նախարարությունների, տարածքային կառավարման եւ տեղական ինքնակառավարման մարմինների, զբոսաշրջային գործունեության սուբյեկտների հետ՝ Հայաստանի Հանրապետությունում զբոսաշրջիկների ընդունման, սպասարկման, զբոսաշրջային ուղեւորությունների կազմակերպման, տեղեկատվական բազայի ձեւավորման, զարգացման ծրագրերի մշակման եւ մարքեթինգի իրականացման ուղղություններում, վարում է զբոսաշրջության ոլորտի վարչական վիճակագրությունը.
  - 3) նպաստում է զբոսաշրջային գործունեության վերաբերյալ տեղեկատվական, գովազդային եւ հրատարակչական գործունեության կազմակերպմանն ու իրականացմանը.
  - 4) Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանը առաջարկություններ է ներկայացնում զբոսաշրջային տարածաշրջաններ, կենտրոններ, երթուղիներ եւ օբյեկտներ սահմանելու եւ դրանք Հայաստանի Հանրապետության տարաբնակեցման եւ տարածքային զարգացման ծրագրերում ներառելու վերաբերյալ.
  - 5) իրականացնում է զբոսաշրջային բնագավառում օրենքով նախատեսված գործունեության տեսակների լիցենզավորումը, լիցենզավորման պայմանների կատարման

հսկողությունը.

6) որոշում է ընդունում օրենքի պահանջների խախտման համար տնտեսավարող սուբյեկտների նկատմամբ պատասխանատվության միջոցներ կիրառելու մասին.

7) տրամադրում է փոփոխում է հյուրանոցային տնտեսության օբյեկտի որակավորման կարգը, մերժում է որակավորման կարգ ստանալու համար ներկայացված հայտը, գրկում է որակավորման կարգից, հսկողություն է իրականացնում որակավորման պայմանների նկատմամբ.

8) աջակցում է զբոսաշրջության ոլորտում ազգային եւ օտարերկրյա ներդրումների ներգրավման համար բարենպաստ միջավայրի ձեւավորմանը.

9) տեղական ինքնակառավարման մարմիններին առաջարկություններ է ներկայացնում դրանց տարածքում գտնվող զբոսաշրջային տարածաշրջանների, կենտրոնների եւ օբյեկտների վերանորոգման, բարեկարգման եւ պատշաճ վիճակում պահպանման վերաբերյալ.

10) աջակցում է զբոսաշրջության բնագավառում կադրերի պատրաստմանը, վերապատրաստմանը եւ նրանց որակավորման բարձրացմանը, զբոսաշրջության բնագավառում գիտահետազոտական աշխատանքների իրականացմանը.

11) այլ երկրների համապատասխան մարմինների եւ միջազգային զբոսաշրջային կազմակերպությունների հետ հարաբերություններում ներկայացնում է Հայաստանի Հանրապետությունը, մասնակցում է զբոսաշրջության ոլորտին առնչվող միջազգային պայմանագրերի կնքմանը.

12) իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված այլ լիազորություններ:

ԳԼՈՒԽ 3.

ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ ԵՎ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒՄԸ

ՀՈԴՎԱԾ 8. ՀՅՈՒՐԱՆՈՑԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

1. Հյուրանոցային ծառայություններն են տեղաբաշխման, գիշերակացի, սննդի կազմակերպման եւ մատուցման, ինչպես նաեւ կեցության հետ կապված այլ վճարովի ծառայություններ: Նվազագույն հյուրանոցային ծառայություններն են հետևյալ ամենօրյա ծառայությունները. անկողնու հարդարում, հաճախորդներին տրամադրված կացարանի եւ սանհանգույցի մաքրում:

2. Հյուրանոցային տնտեսության օբյեկտներն են հյուրանոցները, մոթելները, հյուրանոցատիպ հանգրվանները, առողջարանները, հանգստյան եւ մասնագիտացված ճամբարները կամ տները, պանսիոնները, զբոսաշրջային, մանկապատանեկան եւ ճամբարային բնակատեղիները (համալիրները), զբոսաշրջային տները:

ՀՈԴՎԱԾ 9. ՀՅՈՒՐԱՆՈՑԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՕԲՅԵԿՏՆԵՐԸ

1. Հյուրանոցները հյուրանոցային տնտեսության այն օբյեկտներն են, որտեղ մատուցվում են հյուրանոցային ծառայություններ մեկ կամ մի քանի շինություններում, որոնք ունեն առնվազն 10 սենյակ, որոնցից առնվազն 5-ը՝ մեկ

կամ երկտեղանոց համարներով:

2. Մոթելները հյուրանոցային տնտեսության այն օբյեկտներն են, որոնք գտնվում են ճանապարհների հարեւանությամբ, որտեղ մատուցվում են հյուրանոցային ծառայություններ մեկ կամ մի քանի շինություններում, որոնք ունեն առնվազն 10 սենյակ, որոնցից առնվազն 5-ը՝ մեկ կամ երկտեղանոց համարներով: Մոթելներում մատուցվում են նաեւ ավտոմեքենաների կայանման եւ տեխնիկական սպասարկման ծառայություններ:
3. Հյուրանոցատիպ հանգրվանները հյուրանոցային տնտեսության այն օբյեկտներն են, որտեղ մատուցվում են հյուրանոցային ծառայություններ մեկ կամ մի քանի շինություններում եւ ունեն առնվազն 5 սենյակ:
4. Առողջարանները հյուրանոցային տնտեսության այն օբյեկտներն են, որտեղ, բացի հյուրանոցային ծառայություններից, մատուցվում է նաեւ հատուկ կարգի սպասարկում, այդ թվում՝ առողջարանային, բուժական եւ վերականգնողական:
5. Հանգստյան եւ մասնագիտացված ճամբարները կամ տները հյուրանոցային տնտեսության այն օբյեկտներն են, որտեղ մատուցվում են հյուրանոցային ծառայություններ շինության կամ դրան հարակից տարածքներում որոշակի մասնագիտական գործունեություն (հնագիտական, գյուղատնտեսական, բնապահպանական, սկաուտական, մարզական, որսորդական, ձկնորսական, լեռնամագլցման, ալպինիստական եւ այլն) վարող անձանց:
6. Պանսիոնները հյուրանոցային տնտեսության այն օբյեկտներն են, որտեղ, ի լրումն նվազագույն հյուրանոցային ծառայությունների, օրական առնվազն 3 անգամ կազմակերպվում եւ մատուցվում են սննդի ծառայություններ:
7. Զբոսաշրջային բնակատեղիները (համալիրները) հյուրանոցային տնտեսության այն օբյեկտներն են, որտեղ մատուցվում են զբոսաշրջիկների կացության հետ կապված ծառայություններ, տրամադրվում են ինքնասպասարկման հնարավորություններ, եւ որոնք ունեն գիշերելու համար առնվազն 20 ննջատեղ:
8. Մանկապատանեկան բնակատեղիները (համալիրները) այն զբոսաշրջային բնակատեղիներն են, որոնք նախատեսված են դպրոցահասակ զբոսաշրջիկների համար:
9. Ճամբարային բնակատեղիները (համալիրները) հյուրանոցային տնտեսության այն օբյեկտներն են, որտեղ մատուցվում են վրաններով գիշերակացի, սննդի պատրաստման եւ տրանսպորտի կայանման ծառայություններ:
10. Զբոսաշրջային տները հյուրանոցային տնտեսության այն օբյեկտներն են, որտեղ մեկ շենքի կամ բնակարանի տարածքում տրամադրվում է գիշերակացի ծառայություն, ինչպես նաեւ կազմակերպվում եւ մատուցվում են սննդի ծառայություններ:

ՀՈԴՎԱԾ 10. ՀՅՈՒՐԱՆՈՑԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՕԲՅԵԿՏՆԵՐԻ ՈՐԱԿԱՎՈՐՈՒՄԸ

1. Հայաստանի Հանրապետությունում իրականացվում է հյուրանոցային տնտեսության օբյեկտների որակավորում:
2. Հյուրանոցային տնտեսության օբյեկտների որակավորումն իրականացվում է կամավոր սկզբունքով:
3. Հյուրանոցային տնտեսության օբյեկտների որակավորումն իրականացնում է

լիազոր մարմինը՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հաստատած որակավորման

կարգերին եւ ընթացակարգին համապատասխան:

4. Որակավորում ստացած հյուրանոցային տնտեսության օբյեկտներին տրամադրվում է համապատասխան վկայական:

5. Որակավորում կարող են ստանալ հյուրանոցային տնտեսության այն օբյեկտները, որոնք բավարարում են Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված՝ քաղաքաշինական, սանիտարահիգիենիկ, հակահրդեհային եւ սույն օրենքում շարադրված նվազագույն պահանջները:

6. Հայաստանի Հանրապետությունում հյուրանոցները եւ մոթելները որակավորվում են որակավորման 5 կարգով, որոնք նշվում են հնգաթեւ աստղերով:

7. Հյուրանոցատիպ հանգրվանները, առողջարանները որակավորվում են որակավորման չորս կարգով, որոնք նշվում են հնգաթեւ աստղերով:

8. Հանգստյան եւ մասնագիտացված ճամբարները կամ տները, պանսիոնները, զբոսաշրջային, մանկապատանեական ճամբարային բնակատեղիները, զբոսաշրջային տները որակավորվում են որակավորման երեք կարգով, որոնք նշվում են հռոմեական թվանշաններով:

9. Հյուրանոցային ծառայություններ մատուցող անձինք հյուրանոցային տնտեսության օբյեկտի հստակ տարբերակման, ինչպես նաեւ գովազդային եւ այլ նպատակների համար պետք է օգտագործեն սույն օրենքի 9-րդ հոդվածում նշված անուններին համապատասխան անուններ, իսկ սահմանված կարգով որակավորման կարգ ստանալու դեպքում՝ սույն հոդվածի 6-8-րդ կետերում նշված որակավորման կարգերը:

10. Հյուրանոցային ծառայություններ մատուցող անձինք կարող են օգտագործել միայն սահմանված կարգով ստացված հյուրանոցային օբյեկտների որակավորման կարգեր: (10-րդ հոդվածը փոփ. 08.06.04 ՀՕ-91-Ն օրենք)

ՀՈԴՎԱԾ 11. ՀՅՈՒՐԱՆՈՑԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՕԲՅԵԿՏՆԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

1. Հյուրանոցային ծառայություններ մատուցող անձը պարտավոր է հաճախորդների համար տեսանելի տեղերում տեղադրել հետեւյալ բովանդակությամբ տեղեկատվություն.

1) հյուրանոցային տնտեսության օբյեկտի անվանման եւ որակավորման կարգի (եթե առկա է) մասին տեղեկատվություն.

2) մատուցվող ծառայությունների ցանկը եւ կացությանն առնչվող հիմնական ծառայությունների գնացուցակը (գիշերակացը եւ, եթե առկա է, սննդի համալիր ապահովումը).

3) հաշմանդամներին ծառայություններ մատուցելու հնարավորությունը հավաստող տեղեկատվություն:

2. Սույն հոդվածի 1-ին մասի 1-ին եւ 3-րդ կետերում նշված տեղեկատվությունը պետք է տեսանելի լինի նաեւ դրսից:

3. Հյուրանոցային ծառայություններ մատուցող անձը հաճախորդի եւ նրա գույքի անվտանգությունն ապահովելու համար պետք է հաստատի եւ կիրառության մեջ դնի ներքին կանոնակարգ:

4. Հյուրանոցային տնտեսության օբյեկտին վերաբերող համապատասխան անվանման եւ որակավորման կարգի պահանջների սահմանումները, ինչպես նաեւ ծառայությունների

ամբողջական գնացուցակը պետք է մատչելի լինեն հաճախորդին եւ տրամադրվեն առաջին իսկ պահանջով:

ՀՈՒՎԱԾ 12. ԶԲՈՍԱՇՐՋԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐԻ ԼԻՑԵՆԶԱՎՈՐՈՒՄԸ

1. Զբոսավարների եւ ուղեկցորդների գործունեությունը լիցենզավորվում է, բացառությամբ այն անձանց գործունեության, ովքեր զբոսավարի կամ ուղեկցորդի գործունեություն են իրականացնում բացառապես այն զբոսաշրջային օբյեկտի սահմաններում, որի աշխատողն են:
2. Լիցենզիա է ստանում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով որակավորում ստացած անձը:
3. Լիցենզավորման գործընթացի արդյունքում ծագած իրավահարաբերությունները կարգավորվում են սույն օրենքով եւ "Լիցենզավորման մասին" Հայաստանի Հանրապետության օրենքով:
4. Սույն հոդվածում նշված գործունեության տեսակների լիցենզիաների տրման համար պետական տուրքը ենթակա է գանձման (վճարման) "Պետական տուրքի մասին" Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով եւ չափերով: (12-րդ հոդվածը փոփ. 08.06.04 ՀՕ-91-Ն օրենք)

ՀՈՒՎԱԾ 13. ԶԲՈՍԱՇՐՋԱՅԻՆ ՕՊԵՐԱՏՈՐԸ ԵՎ ԳՈՐԾԱԿԱԼԸ

1. Զբոսաշրջային օպերատորի գործունեություն են իրականացնում այն անձինք, ովքեր ձեւավորում եւ իրացնում են`
  - 1) տուրեր եւ կեցության կազմակերպման ծառայություններ.
  - 2) տուրերի եւ կեցության կազմակերպման հետ անմիջականորեն կապված ծառայություններ, մասնավորապես` փոխադրման պայմանագրերի կամ տոմսերի իրացման, հյուրանոցային տնտեսության օբյեկտներում տեղերի ամրագրման, ինչպես նաեւ զբոսաշրջիկների տեղաբաշխման եւ սննդի կազմակերպման ու մատուցման ծառայություններ.
  - 3) զբոսաշրջիկների հանգստի եւ ճանաչողական նպատակներով, մասնավորապես` թանգարաններ, հուշարձաններ եւ այլ զբոսաշրջային օբյեկտներ այցելությունների կազմակերպված ծառայություններ.
  - 4) զբոսաշրջային փաթեթներ.
  - 5) կոնգրեսներ, համաժողովներ եւ նմանատիպ այլ միջոցառումներ կազմակերպելիս եւ անցկացնելիս 1-3-րդ կետերում ընդգրկված ծառայություններ:
2. Սույն հոդվածի 1-ին մասի դրույթները չեն տարածվում այն անձանց վրա, ովքեր`
  - 1) սույն հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ եւ 3-րդ կետերում նշված գործունեությունն իրականացնելիս մատուցում են իրենց իսկ արտադրած արդյունքը.
  - 2) զբաղվում են վերգետնյա ուղեւորափոխադրումների իրացմամբ եւ օգտվում են մեկ կամ մի քանի ուղեւորատար տրանսպորտային փոխադրողների միջնորդավորված ծառայություններից.
  - 3) սույն հոդվածի 1-ին մասում ընդգրկված ծառայություններից կատարում են միայն օդային փոխադրումներ եւ դրանց հետ կապված իր կողմից կամ այլ փոխադրողների կողմից լրացուցիչ տրանսպորտային ուղեւորափոխադրումներ.

4) սույն հոդվածի 1-ին մասում ընդգրկված ծառայություններից կատարում են միայն երկաթուղային փոխադրումներ եւ դրանց հետ կապված իր կողմից կամ այլ փոխադրողների կողմից լրացուցիչ տրանսպորտային ուղեւորափոխադրումներ:

3. Զբոսաշրջային գործակալի գործունեությունը զբոսաշրջային արդյունքի միջնորդավորված իրացման գործունեություն է եւ ընդգրկում է սույն հոդվածում շարադրված զբոսաշրջային օպերատորի գործունեության արդյունքում ձեւավորված արդյունքի, այդ թվում՝ զբոսաշրջային փաթեթների իրացումը:

(13-րդ հոդվածը փոփ. 08.06.04 ՀՕ-91-Ն օրենք)

ՀՈՂՎԱԾ 14. ԶԲՈՍԱՇՐՋԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՍՈՒԲՅԵԿՏՆԵՐԻ ՆԿԱՏԱՍԲ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐԸ

1. Զբոսաշրջային գործունեությամբ զբաղվող անձի նկատմամբ պահանջն է գրասենյակային տարածքի առկայությունը՝ սեփականության կամ օգտագործման հիմունքներով:
2. Գրասենյակը պետք է բավարարի հետեւյալ պահանջները.
  - 1) զբոսաշրջային օպերատորի անվանումը եւ գործունեության բնույթը ներկայացնող ցուցատախտակի առկայություն.
  - 2) հեռահաղորդակցության ժամանակակից միջոցների առկայություն.
  - 3) հաճախորդների համար սպասարկման համապատասխան տեղերի (աթոռ, բազկաթոռ) առկայություն:

ՀՈՂՎԱԾ 15. ԶԲՈՍԱՇՐՋԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՍՈՒԲՅԵԿՏՆԵՐԻ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

1. Զբոսաշրջային օպերատորի գործունեություն իրականացնող անձը պարտավոր է գրասենյակում՝ հաճախորդների համար տեսանելի մասում, տեղադրել հետեւյալ տեղեկատվությունը.
  - 1) պետական գրանցման վկայականի պատճենը.
  - 2) սպառողի հետ կնքվող պայմանագրի օրինակելի ձեւը.
  - 3) զբոսաշրջային արդյունքի իրացման համար ձեւակերպվող փաստաթղթերի օրինակները.
  - 4) իր կողմից ձեւավորված զբոսաշրջային արդյունքին վերաբերող գովազդային նյութերը.
  - 5) Հայաստանը ներկայացնող տեղեկատվական, գովազդային եւ այլ նյութեր:
2. Զբոսաշրջային գործակալի գործունեություն իրականացնող անձը պարտավոր է գրասենյակում՝ սպառողներին տեսանելի մասում, տեղադրել հետեւյալ տեղեկատվությունը.
  - 1) պետական գրանցման վկայականի պատճենը.
  - 2) սպառողի հետ կնքվող պայմանագրի օրինակելի ձեւը.
  - 3) զբոսաշրջային արդյունքի իրացման համար ձեւակերպվող փաստաթղթերի օրինակները.
  - 4) իր կողմից ձեւավորված զբոսաշրջային արդյունքին վերաբերող գովազդային նյութերը.
  - 5) ժամանման երկրները ներկայացնող տեղեկատվական, գովազդային եւ այլ

նյութեր.

6) վտանգավոր վարակներով երկրների ցանկը.

7) անձնագրային եւ վիզային ձեւակերպումների վերաբերյալ տեղեկատվական նյութեր.

8) ժամանման երկրների ազգային սովորույթների, կրոնական ծեսերի, սրբավայրերի. բնության, մշակույթի, պատմության եւ զբոսաշրջային հետաքրքրություններ կայացնող այլ օբյեկտների, հատուկ պահպանվող հուշարձանների, օրենսդրական, կրոնական պահանջների եւ արգելքների վերաբերյալ այնպիսի տեղեկատվական նյութեր, որոնք անհրաժեշտ են շրջագայության ընթացքում:

3. Զբոսաշրջային գործունեության սուբյեկտները զբոսավարների եւ (կամ) ուղեկցորդների ծառայություններից օգտվելիս (մատուցելիս) պարտավոր են օգտվել բացառապես Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով լիցենզիա ունեցող զբոսավարների եւ (կամ) ուղեկցորդների ծառայություններից:

ԳԼՈՒԽ 4.

ԶԲՈՍԱՇՐՋԱԿՆԵՐԻ ՕՐԻՆԱԿԱՆ ՇԱՀԵՐԸ, ԶԲՈՍԱՇՐՋԱԿՆԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐՆ ՈՒ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ՀՈԴՎԱԾ 16. ԶԲՈՍԱՇՐՋԱԿՆԵՐԻ ՕՐԻՆԱԿԱՆ ՇԱՀԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

1. Զբոսաշրջային գործունեության սուբյեկտների կողմից զբոսաշրջային արդյունքը տրամադրվում է սպառողի հետ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով գրավոր պայմանագրի կնքմամբ:

2. Զբոսաշրջային գործունեության սուբյեկտը մինչեւ պայմանագիր կնքելը պարտավոր է զբոսաշրջիկին տրամադրել զբոսաշրջային փաթեթում ընդգրկված ժամանման կամ տարանցիկ երկրների վերաբերյալ հետեւյալ տեղեկատվությունը.

1) անձնագրային, մուտքի եւ ելքի պահանջների,

2) ժամանման կամ տարանցիկ երկրներում՝ առողջության հետ կապված սահմանափակումների եւ պահանջների (անհրաժեշտ ներարկումներ եւ այլն),

3) տրանսպորտային տուրքերի եւ հատուկ գանձումների,

4) ուղեւորային փոխադրումների ընթացքում պահանջվող մաքսային սահմանափակումների,

5) դրամային փոխարժեքի,

6) դժբախտ պատահարների դեպքում, ինչպես նաեւ առողջության ու կյանքի ապահովագրության հետ կապված պահանջների կամ երաշխավորությունների մասին:

3. Մինչեւ զբոսաշրջային փաթեթի մատուցումը զբոսաշրջային գործունեության սուբյեկտը պարտավոր է հաճախորդներին՝

1) տեղեկացնել իր այն գործընկերների գտնվելու վայրերը (հասցեները) եւ հեռախոսահամարները, որոնց զբոսաշրջիկները կարող են դիմել խնդիրներ ծագելու դեպքում.

2) մատուցել տեղեկատվություն մանկական զբոսաշրջային միջոցառումների դեպքում երեխայի կամ պատասխանատու անձի հետ ժամանման վայրում ուղիղ կապ

ապահովելու միջոցների մասին.

3) տեղեկացնել ծրագրավորված ճանապարհորդության տեւողության, կանգառների եւ կայանումների տեղերի ու ժամկետների մասին:

4. Զբոսաշրջային գործունեության սուբյեկտի եւ զբոսաշրջիկի միջեւ կնքվող պայմանագրում պարտադիր կարգով նշվում են՝

1) զբոսաշրջային գործունեության սուբյեկտի գտնվելու կամ բնակության վայրը, հեռախոսահամարը, բանկային հաշվեհամարը, ինչպես նաեւ ստորագրողի անունը, ազգանունը.

2) զբոսաշրջիկի տեղաբաշխման վայրը եւ (կամ) շրջագայության երթուղին.

3) զբոսաշրջային երթուղու տեւողությունը կամ զբոսաշրջային փաթեթում ընդգրկված ժամկետները.

4) ուղեւորության ընթացքում մատուցվող ծառայությունների տեսակները, որակական ցուցանիշները եւ ժամկետները, այդ թվում՝

- տրանսպորտային միջոցների տեսակը, դասակարգումը, ժամանման եւ մեկնման նախնական ժամկետները, ժամերը եւ վայրերը,

- ժամանման երկրում կամ վայրում հյուրանոցային տնտեսության օբյեկտի գտնվելու վայրը, տեսակը, կարգը,

- սննդի կազմակերպման եւ մատուցման ծառայության հաճախականությունը, պայմանները,

- տեսարժան վայրերի այցելության ծրագրերը, երթուղիները եւ փաթեթի գնի մեջ ներառված այլ ծառայություններ.

5) զբոսաշրջային փաթեթի գինը՝ բոլոր անհրաժեշտ վճարումների, հարկերի եւ տուրքերի (եթե դրանք ներառված չեն գնի մեջ) մանրամասներով, ինչպես նաեւ պարզ ձևակերպված այն հանգամանքները, որոնք կարող են հանգեցնել գնի փոփոխման.

6) վճարման ձեւը եւ պայմանները.

7) զբոսաշրջային ապահովագրության տեսակը եւ չափը (եթե առկա է):

5. Պայմանագրով որոշված զբոսաշրջային փաթեթի գինը չի կարող փոփոխվել միակողմանիորեն, եթե պայմանագրի մեջ նշված չէ դրա հնարավոր փոփոխման հիմքերի մասին, ընդ որում, գնի աճի դեպքում զբոսաշրջային գործունեության սուբյեկտը պարտավոր է փաստաթղթերով հիմնավորել այդ աճը, որը կարող է վերաբերել միայն՝

1) տրանսպորտային ծախսերին.

2) մաքսային գանձումներին, այն տուրքերին եւ գանձումներին, որոնք առնչվում են օդանավակայաններին եւ նավահանգիստներին.

3) տարադրամի փոխարժեքին:

Պայմանագրում նշված գինը չի կարող աճել մեկնման ժամկետին նախորդող 20 օրվա ժամանակահատվածում:

6. Զբոսաշրջային գործունեության սուբյեկտը զբոսաշրջային խմբի ղեկավարին, իսկ նրա բացակայության դեպքում զբոսաշրջիկներին զբոսավարով կամ ուղեկցորդով ապահովելիս զբոսավարին կամ ուղեկցորդին պետք է տրամադրի գրավոր հանձնարարական,

որտեղ պետք է նշված լինեն զբոսաշրջային ծառայությունների մատուցման վայրը եւ տեւողությունը, ինչպես նաեւ զբոսաշրջային միջոցառման անցկացման շրջանակներում լիազորությունները հաստատող փաստաթուղթ:

7. Զբոսաշրջային գործունեության սուբյեկտը արտագնա զբոսաշրջային

ուղեւորություններ կազմակերպելիս պետք է ապահովի ժամանման երկրում համընդհանուր օգտագործվող լեզվի իմացությամբ կամ օտարերկրյա գործընկերոջ հետ պայմանագրով համաձայնեցված լեզվի իմացությամբ զբոսավարի առկայությունը, եթե այլ բան նախատեսված չէ պայմանագրով:

8. Ջրոսաշրջային գործունեության սուբյեկտը ներգնա զբոսաշրջային ուղեւորություններ կազմակերպելիս պետք է ապահովի զբոսաշրջիկների հետ անկաշկանդ շփման համար անհրաժեշտ լեզվի կամ օտարերկրյա գործընկերոջ հետ պայմանագրով համաձայնեցված լեզվի իմացությամբ զբոսավարներ կամ ուղեկցորդներ, եթե այլ բան նախատեսված չէ պայմանագրով:

ՀՈԴՎԱԾ 17. ԶԲՈՍԱՇՐՋՊԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ

1. Ժամանակավոր բնակության եւ տարանցման վայրերում զբոսաշրջիկն իրավունք ունի՝

1) ստանալ պայմանագրով եւ շրջագայության ծրագրով նախատեսված զբոսաշրջային համալիր ծառայությունները.

2) անձնական անվտանգության, կյանքի, առողջության, սպառողի իրավունքների եւ գույքի պաշտպանության.

3) Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով դիմել դատարան՝ պայմանագրի չկատարման կամ ոչ պատշաճ կատարման դեպքում.

4) իր համար հասկանալի լեզվով զբոսաշրջային գործունեության սուբյեկտից ստանալ լրիվ եւ օբյեկտիվ տեղեկատվություն՝ ժամանման երկրի (վայրի)՝ զբոսաշրջության հետ առնչվող օրենքների եւ բնակվելու կանոնների, տեղաբնակների սովորույթների, հասարակական եւ կրոնական ծիսակատարությունների, վարքագծի կանոնների, մշակութային, հնագիտական, ճարտարապետական, պատմական եւ բնական արժեքների, ապահովագրության պայմանների, զբոսաշրջային ծառայությունների տրամադրման պայմանագրի պայմանների մասին.

5) օգտվել Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված այլ իրավունքներից:

2. Գրավոր պայմանագրի կամ սույն օրենքով նախատեսված պայմանագրում պարտադիր նշման ենթակա դրույթների բացակայության դեպքում զբոսաշրջության գործունեության սուբյեկտի եւ սպառողի միջեւ մատուցվելիք կամ մատուցված զբոսաշրջային ծառայությունների հետ կապված վեճի դեպքում հիմք են ընդունվում սպառողի խելամիտ գրավոր բացատրությունները:

ՀՈԴՎԱԾ 18. ԶԲՈՍԱՇՐՋՊԵՐԻ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ՊԱՏԱՄԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

1. Ժամանակավոր կացության եւ տարանցիկ վայրերում զբոսաշրջիկը պարտավոր է՝

1) պահպանել զբոսաշրջային ծառայությունների մատուցման պայմանագրով նախատեսված պայմանները եւ կանոնները.

2) հարգել ժամանման երկրի (տեղանքի) ավանդույթները, սովորույթները, կրոնական հավատալիքները.

3) չխախտել հասարակական կարգը, պահպանել հրդեհային անվտանգության կանոնները եւ կատարել ժամանման երկրի տարածքում գործող օրենքների պահանջները:

2. Ժամանակավոր կացության եւ տարանցիկ վայրերում զբոսաշրջիկը

պատասխանատվություն է կրում օրենքով սահմանված կարգով, այդ թվում՝ իր ապօրինի գործողությունների հետեւանքով առաջացած նյութական վնասի փոխհատուցմամբ:

ՀՈՒՎԱԾ 19. ՕՏԱՐԵՐԿՐՅԱ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ԶԲՈՍԱՇՐՋԱՅԻՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՂ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐՆ ՈՒ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Օտարերկրյա պետությունում զբոսաշրջային ճանապարհորդություն իրականացնող Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների իրավունքներն ու պարտականությունները կարգավորվում են ժամանման երկրի օրենսդրությամբ եւ միջազգային պայմանագրերով:

ՀՈՒՎԱԾ 20. ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ՕՏԱՐԵՐԿՐՅԱ ԶԲՈՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐԻ ԵՎ ՕՏԱՐԵՐԿՐՅԱ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ԶԲՈՍԱՇՐՋԱՅԻՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՂ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ

1. Պետությունն ապահովում է օտարերկրյա զբոսաշրջիկների իրավունքները եւ օրինական շահերը՝ Հայաստանի Հանրապետության գործող օրենսդրությամբ եւ Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերին համապատասխան:
2. Պետությունը պարտավոր է հնարավորինս բոլոր միջոցները ձեռնարկել արտագնա զբոսաշրջային ճանապարհորդություն իրականացնող Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների օրինական իրավունքների եւ շահերի պաշտպանությունն ապահովելու համար:

ԳԼՈՒԽ 5.

ԶԲՈՍԱՇՐՋԻԿԻ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՀՈՒՎԱԾ 21. ԶԲՈՍԱՇՐՋԻԿԻ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ

1. Զբոսաշրջային գործունեության սուբյեկտները մշակում են միջոցառումներ՝ իրենց կազմակերպած զբոսաշրջային ճանապարհորդություններին, արշավներին, էքսկուրսիաներին եւ այլ միջոցառումներին մասնակցող զբոսաշրջիկների անվտանգության ապահովման, վնասվածքների եւ դժբախտ պատահարների կանխարգելման համար:
2. Զբոսաշրջային գործունեության սուբյեկտները պարտավոր են պետական համապատասխան մարմիններին անհապաղ տեղյակ պահել զբոսաշրջիկների հետ տեղի ունեցած արտակարգ պատահարների մասին:

ԳԼՈՒԽ 6.

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ ՍՈՒՅՆ ՕՐԵՆՔԸ ԽԱԽՏԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՀՈՒՎԱԾ 22. ԶԲՈՍԱՇՐՋԱՅԻՆ ԲՆԱԳԱՎԱՌՈՒՄ ԻՐԱՎԱԽԱՒՏՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

1. Սույն օրենքի պահանջների խախտումն առաջացնում է պատասխանատվություն՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված կարգով:
  2. Սույն օրենքի 10-րդ հոդվածի 9-10-րդ մասերի պահանջների խախտումն առաջացնում է տուգանքի նշանակում՝ սահմանված բազային տուրքի երկուհարյուրապատիկի չափով:
  3. Սույն օրենքի 11-րդ հոդվածի պահանջների խախտումն առաջացնում է տուգանքի նշանակում՝ սահմանված բազային տուրքի հիսնապատիկի չափով:
  4. Լիազոր մարմնի որոշմամբ նշանակված տուգանքը 30 օրվա ընթացքում չվճարելու դեպքում յուրաքանչյուր ուշացած օրվա, բայց ոչ ավելի, քան 365 օրվա համար հաշվարկվում է տույժ՝ գումարի 0,15 տոկոսի չափով:
  5. Պատասխանատվության կիրառումը սահմանող վարույթն իրականացվում է Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքով սահմանված կարգով եւ պայմաններով:
- (22-րդ հոդվածը փոփ. 08.06.04 ՀՕ-91-Ն օրենք)

ԳԼՈՒԽ 7.

ԵԶՐԱՓՈՒԿԻՉ ԵՎ ԱՆՅՈՒՄԱՅԻՆ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

ՀՈԴՎԱԾ 23. ԵԶՐԱՓՈՒԿԻՉ ԵՎ ԱՆՅՈՒՄԱՅԻՆ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակմանը հաջորդող տասներորդ օրվանից:
2. Սույն օրենքի ուժի մեջ մտնելու պահից մինչև 2004 թվականի դեկտեմբերի 31-ը համարվում է անցումային ժամանակաշրջան:
3. Ջրուսաշրջային ծառայություններ մատուցող բոլոր անձինք պարտավոր են իրենց գործունեությունը համապատասխանեցնել սույն օրենքի պահանջներին մինչև անցումային ժամանակաշրջանի ավարտը, բացառությամբ սույն օրենքի 4-րդ գլխում սահմանված կանոնների, որոնց կատարումը պարտադիր է սույն օրենքի ուժի մեջ մտնելու պահից երեք ամիս անց:
4. Անցումային ժամանակաշրջանի ավարտից հետո սույն օրենքի պահանջների խախտմամբ գործունեություն իրականացնելու դեպքում զբոսաշրջային ծառայություններ մատուցող անձանց նկատմամբ կիրառվում են սույն օրենքով սահմանված պատասխանատվության նորմերը:

***14 հունվարի 2004 թվականի
ՀՕ-11-Ն***